

15.03.2021

POL-2021-19453

Hallintovaliokunta

HE 253/2020 vp

**Asiantuntijalausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta**

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Helsingin poliisilaitokselta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä (HE 253/2020 vp). Lakiesityksen tavoitteena on ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäiseminen sekä hyväksikäytön uhrin oikeusturvan parantaminen.

Lakiesityksen perusteella hyväksikäytön uhreille voitaisiin myöntää oikeus työntekoon ilman ammattialarajoitusta- tai muuta rajoitusta tai yritystoimintaan (oleskelulupa valmiiksi voimassa). Toisekseen ulkomaalaisella olisi oikeus saada uusi määräaikainen oleskelulupa uuden työn hakemista tai yrittämistä varten (oleskelulupa uusittavana migri), jos hyväksikäytön tunnusmerkistö täyttyy. Oleskelulupa tai laaja työnteko-oikeus voitaisiin myöntää, jos on perusteltua aihetta epäillä, että työnantaja on merkittävällä tavalla laiminlyönyt velvollisuuksiaan työnantajana tai muulla tavalla hyväksikäyttänyt häntä.

Helsingin poliisilaitos pitää lakiehdotusta hyvänä ja tarpeellisena. Toteutuessaan hyväksikäytön uhriksi joutunut voi muun muassa saada vuoden määräaikaisen oleskeluluvan uuden työn löytämistä varten. Nykyisellään tilanne voi johtaa Maahanmuuttovirastossa maasta karkottamispäätökseen, jos ulkomaalaisen maassa oleskelun edellytykset eivät täyty luvan uusimisen yhteydessä työnantajasta johtuvista syistä. Tilanne voi olla olemassa esimerkiksi silloin, kun ulkomaalainen on irtisanoutunut hyväksikäytön vuoksi tai työ on muuten loppunut työnantaja-aloitteesta hyväksikäytön paljastuttua.

Ulkomaalaisella voi olla korkea kynnyks ilmoittaa viranomaiselle joutuneensa hyväksikäytön kohteeksi, jos on olemassa samalla vaara oleskelu- tai työnteko-oikeuden loppumisesta. Kynnyksen epäkohtien ilmoittamisesta viranomaisille voi laskea, jos lainsäädäntö turvaa näissä tapauksissa oleskeluluvan uuden työn etsimiseen.

Lakiesityksessä ohjeistetaan Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan poliisille lupaharkinnan yhteydessä tekemät havainnot vinkkitietona tai tutkintapyyntönä. Poliisilaitos pitää menettelyä hyvänä ja toteaa, että Maahanmuuttovirasto ilmoittaa jo nykyisellään poliisilaitokselle havaitsemistaan mahdollisista rikosasioista. Tyypillisimpiä ilmoitettuja rikosasioita ovat laittomaan

maassa oleskeluun liittyvät havainnot muun muassa ulkomaalaisrikkomukset, asiakirjojen väärennykset sekä väärin henkilötietojen käyttäminen. Ilmoituksia poliisilaitokselle on tullut muutamia kymmeniä vuosi tasolla.

Yhteenvedona voidaan todeta, että lakiesitys parantaa suoraan hyväksikäytön kohteeksi joutuneen ulkomaalaisen maassa oleskelun laillisuuden jatkumista Suomessa sekä saattaa edesauttaa työperäiseen hyväksikäyttöön liittyvien rikosasioiden ilmituloa sekä selvittämistä.

Komisario

Janne Lepsu

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 15.03.2021 klo 13:21. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-  
mosta.